

INDEX

Międzynarodowe spotkanie braci artystów Zakonu Braci Mniejszych.....	1
Agenda Kurii Generalnej.....	3
Erygowanie autonomicznej Kustodii Dobrego Pasterza w Zimbabwe	5
Wizytacja Ministra generalnego na Uniwersytecie św. Bonawentury w Lusace	6
Wenecja – rozpoczęcie nowego Roku Akademickiego Instytutu Studiów Ekumenicznych	6
Uroczysta Akademia ku czci bł. Jana Dunsza Szkota 2025.....	7
Spotkanie UFME w Polsce.....	8
Kapituła Prowincji św. Franciszka Solano w Peru	9
Kapituła Namiotów Rodziny Franciszkańskiej Boliwii	9
Spotkanie Komitetu Wykonawczego ds. Formacji i Studiów	10
Coroczne zgromadzenie Franciszkańskiej Sieci na rzecz Migrantów obu Ameryk.....	11
Syria – powrót chrześcijan do Ghassanieh.....	11
Zamknięcie Roku Jubileuszowego - 500-lecie obecności franciszkanów w Michoacán	12
XVI Franciszkańskie Spotkanie Młodych w Salwadorze	13
OFS – Krajowa Kapituła Wyborcza w Wielkiej Brytanii	13
VI Kongres OFS i GiFra Azji i Oceanii.....	14
Zgromadzenie Federacji Świętej Rodziny Klarysek Brazylii	15
O. Pedro Orlando Castro Castro OFM mianowany biskupem – wikariuszem apostolskim koadiutorem	16
Życie w Zakonie	16

Międzynarodowe spotkanie braci artystów Zakonu Braci Mniejszych Kurii Generalnej, 3–8 listopada 2025

Od 3 do 8 listopada 2025 r. w Kurii Generalnej w Rzymie odbyło się Międzynarodowe Spotkanie Braci Artystów Zakonu Braci Mniejszych, zorganizowane przez Sekretariat Generalny ds. Misji i Ewangelizacji oraz Biuro Sprawiedliwości, Pokoju i Integralności Stworzenia Zakonu, we współpracy z br. Samuelem Abiyu, bratem-skrzypkiem i studentem Papieskiego Instytutu Muzyki Sakralnej, oraz br. Antonino Clemenzą, wykładowcą filozofii na Papieskim Uniwersytecie Antonianum.

W roku obchodów 800-lecia „Pieśni stworzeia” bracia artyści przyjęli zaproszenie św. Franciszka, aby patrzeć na świat nowymi oczami, zdolnymi dostrzec w tym, co widzialne, obecność Niewidzialnego. Pieśń ta pozostaje źródłem inspiracji i kreatywności – zaproszeniem, aby rozpoznać piękno rzeczywistości i odbudować je w zranionym świecie w duchu braterstwa i wdzięczności.

Na zaproszenie skierowane do wszystkich regionów Zakonu odpowiedziało 14 braci z Austrii, Brazylii,

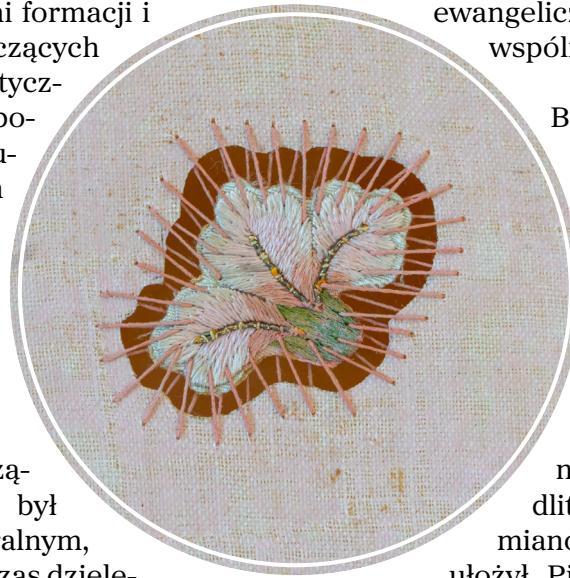

Kolumbii, Chorwacji, Indii, Włoch, Meksyku, Niderlandów, Polski, Ziemi Świętej, Wenezueli i Węgier. W bogactwie swoich różnorodnych form artystycznych bracia przeżyli dni formacji i wymiany doświadczeń, dotyczących posługiwania w formie artystycznej w Zakonie. Mieli oni spotkanie z br. Alessandro Brustenghim, bratem-tenorem z Prowincji Serafickiej św. Franciszka z Asyżu i Sardynii, a także z br. Sidivalem Filą, artystą sztuk wizualnych z Prowincji św. Bonawentury w Lacjum i Abruzji.

Jednym z najbardziej znaczących momentów spotkania był rozmowa z Ministrem generalnym, br. Massimem Fusarellim – czas dzieleńia i rozeznawania. W atmosferze braterskiego słuchania Minister przedstawił refleksję nad powołaniem braci artystów w służbie Kościołowi i współczesnemu światu. Zainspirował on owocną wymianę idei i perspektyw.

Naśladując przykład św. Franciszka z Asyżu, bracia odkrywali na nowo, jak sztuka – przeżywana

jako pokorna służba pięknu – staje się mostem braterstwa: poprzez pędzle, dłuta, nuty, słowa, kolory i dźwięki. To spleta relacje, zachowuje pamięć ewangeliczną i kościelną oraz otwiera na wspólną kontemplację.

Bracia artyści zastanawiali się, czym może być franciszkańska estetyka we współczesnym świecie i jak sztuka może stać się drogą ewangelizacji, gdy jest przeżywana jako powołanie i posługa w służbie Ewangelii.

Podczas spotkania odbyli również pielgrzymkę w duchy modlitwy do sanktuarium San Damiano w Asyżu, gdzie św. Franciszek ułożył „Pieśń stworzenia”.

Artysta to człowiek natchniony, wezwany, aby w codzienności czynić widzialnym piękno Boga. Bracia zgromadzeni na spotkaniu wspólnie marzyli o nowych, wspólnych projektach, pragnąc, by „Pieśń stworzenia” mogła wciąż rozbrzmiewać we współczesnym świecie.

See all photos on [Flickr](#)

Agenda Kurii Generalnej

- ☑ Do 25 listopada w Kurii Generalnej odbywa się „Tempo Forte”; w dniach 19–22 Definitorium Generalne spotyka się z Przewodzącymi Konferencji Ministrów Prowincjalnych OFM. Dnia 18 listopada Minister generalny, br. Massimo Fusarelli, uczestniczył w obchodach ku pamięci br. Luci Waddinga, założyciela Kolegium Irlandzkiego św. Izydora w Rzymie. Z okazji 400-lecia Kolegium. 20 listopada przyjmie on Ojca Świętego, papieża Leona XIV, w Porcjunkuli w Santa Maria degli Angeli, wraz z Ministrem prowincjalnym br. Francesco Pilonim i braćmi z tamtejszej wspólnoty. Dnia 26 listopada Minister Generalny będzie w Acilii (Rzym), w kościele św. Leonarda z Porto Maurizio, aby przewodniczyć Mszy św. inauguracyjnej rok jubileuszowy z okazji 90-lecia parafii. Od 29 listopada do 12 grudnia wraz z br. Johnem Wongiem odwiedzi Prowincję Świętych Męczenników Koreańskich w Korei oraz franciszkańskie wspólnoty w Laosie i Tajlandii.
- ☑ W dniach 23–24 listopada br. Albert Schmucki, Definitore generalny, przebywać będzie w Haus Ohrbeck (Georgsmarienhütte, Niemcy), aby uczestniczyć we wspólnym spotkaniu dwóch Definitoriów Prowincji św. Elżbiety (Niemcy) oraz Świętych Męczenników z Gorkum (Holandia i Flandria), mającym na celu zacieśnienie przyszłej współpracy.
- ☑ Br. Iurii Semko (Dyrektor Biura ds. Ochrony) i br. Joseph Condren (Sekretarz Biura ds. Ochrony) wezmą udział: 24 listopada w internetowym spotkaniu formacyjnym dotyczącym ochrony dla Delegatów wszystkich regionów Zakonu; 25 listopada w spotkaniu online Międzynarodowej Komisji OFM ds. Ochrony;
- ☑ – 2 grudnia w dniu studiów organizowanym przez Wydział Prawa Kanonicznego Papieskiego Uniwersytetu Antonianum, poświęconym tematu nadużycia władzy i sumienia w perspektywie teologiczno-kanonicznej.
- ☑ W dniach 24–28 listopada Definitory generalni br. Joaquin Echeverry i br. Jimmy Zammit będą w Tijuanie (Kalifornia Dolna, Meksyk), aby uczestniczyć w spotkaniu Konferencji Santa Maria de Guadalupe, z udziałem Ministrów Prowincji Ducha Świętego (Kanada) i Matki Bożej z Guadalupe (USA).
- ☑ W dniach 26–30 listopada br. Cesare Vaiani, Definitore generalny, przebywać będzie na Węgrzech w celach formacyjnych - dla Rodziny Franciszkańskiej i dla braci Prowincji.
- ☑ Od 2 do 5 grudnia będzie na Cyprze, prowadząc spotkanie formacyjne dla Gwardianów Kustodii Ziemi Świętej.

Laudato si', mi' Signore,
per **frate vento** e per aere
e nubilo e sereno et onne
tempo, per lo quale a le Tue
creature d'ài sustentamento.

Erygowanie autonomicznej Kustodii Dobrego Pasterza w Zimbabwe *Braterska wizytacja Ministra generalnego*

WWW.OFM.ORG

W dniach 25–31 października Minister generalny Zakonu Braci Mniejszych, br. Massimo Fusarelli, w towarzystwie Definiora generalnego, br. Siphelela Gwanisheniego, odbył ważną wizytację braterską w Kustodii Dobrego Pasterza w Zimbabwe, dotychczas zależnej od Prowincji Irlandii.

Podczas tej intensywnej tygodniowej wizytacji bracia przemierzali cały obszar Kustodii, odwiedzając wszystkie sześć franciszkańskich placówek spotykając się z każdą wspólnotą. Był to czas głębokich rozmów z braćmi i uważnego „wysłuchiwania się w ich codzienne sprawy i misję” – czas dzielenia się nadziejami i wyzwaniem tej młodej, lecz dojrzałej już do autonomii wspólnoty eklezjalnej.

Wizytacja pozwoliła Ministrowi generalnemu poznać bezpośrednio projekty duszpasterskie Kustodii oraz spotkać licznych świeckich aktywnie współpracujących z braćmi mniejszymi. Szczególnie wymowne było spotkanie z siostrami Klaryskami w Harare – świadectwo żywotności franciszkańskiego charyzmatu na ziemi Zimbabwe.

W parafii św. Franciszka w Harare odbyła się uroczysta Eucharystia w uroczystość Wszystkich Świętych pod przewodnictwem Arcybiskupa miasta. Uczestniczyli w niej Minister generalny, Minister prowincjalny Irlandii, Minister prowincjalny

RPA, przedstawiciel Prowincji Mozambiku, Kustosze kapucynów i inni zakonnicy oraz wielka rzesza wiernych. Podczas celebracji ogłoszono kanoniczne erygowanie Kustodii Dobrego Pasterza w Zimbabwe jako autonomicznej jednostki Zakonu Braci Mniejszych.

Br. Massimo Fusarelli podkreślił, że ten krok (ogłoszenie autonomicznej Kustodii) jest wyraźnym znakiem dojrzałości eklezjalnej oraz uznaniem miejsca, jakie Zimbabwe zajmuje obecnie w Zakonie. Nowa Kustodia Autonomiczna wnosi własny głos – owoc autentycznego doświadczenia misyjnego i głębokiego zakorzenienia franciszkańskiego charyzmatu na tej afrykańskiej ziemi.

Uroczystość była przeżywana z wielką radością przez licznych wiernych. Przybyli oni z różnych miejsc, w których bracia są obecni i posługują. Było to żywe świadectwo pielgrzymującego Kościoła, zdolnego do świętowania i patrzenia z nadzieją w przyszłość.

W tym Roku Jubileuszowym narodziny autonomicznej Kustodii Dobrego Pasterza jawią się jako znak ewangelicznej żywotności: pielgrzymi nadziei w Zimbabwe wraz ze św. Franciszkiem i św. Klarą, gotowi kontynuować drogę franciszkańskiego świadectwa w sercu Afryki.

Wizytacja Ministra generalnego na Uniwersytecie św. Bonawentury w Lusace *Zambia, 2–3 listopada 2025*

Minister generalny, br. Massimo Fusarelli, oraz Definitor generalny, br. Sipehele Gwanisheni, odwiedzili Uniwersytet św. Bonawentury w Lusace w Zambii, gdzie studenci OFM, Konwentualni i Kapucyni – wraz z innymi studentami pochodzącymi z różnych instytutów – odbywają trzyletnie studia filozoficzne. Założona w 1990 roku instytucja uformowała około tysiąca studentów franciszkańskich, oferując franciszkańskie wykształcenie filozoficzne oraz umożliwiając im uzyskanie doświadczenia międzyprowincjalnego i międzynarodowego.

W dniach 2 i 3 listopada br. Massimo i br. Sipehele spotkali się ze wszystkimi studentami na niedzielnej Eucharystii, a następnie ze studentami i formatorami OFM na pogłębionej rozmowie, a także z siostrami Klaryskami

z klasztoru św. Klary w Lusace. To centrum pozostaje kluczowe dla Afryki anglofońskiej i powinno nadal otrzymywać wsparcie Ministrów generalnych, prowincjałów i kustoszów, którzy w nim uczestniczą.

Wenecja – rozpoczęcie nowego Roku Akademickiego Instytutu Studiów Ekumenicznych *Franciszek z Asyżu, człowiek dialogu i nadziei*

WWW.OFM.ORG

Upamiętnienie 800-lecia śmierci Franciszka z Asyżu dało inspirację do tematu Inauguracji nowego roku akademickiego 2025–2026: „Franciszek z Asyżu (1226–2026), człowiek dialogu i nadziei”. Temat został zaprezentowany z wielką przenikliwością przez Ministra generalnego Zakonu Braci Mniejszych, br. Massima Fusarellego, który zaszczylił wydarzenie swoją obecnością.

Prelegent poruszył wiele tematów, pomagając na nowo odkryć profetyczną aktualność Biedaczyny z Asyżu jako człowieka dialogu i nadziei w czasie naznaczonym wciąż otwartymi podziałami, konfliktami rozdierającymi ludzkość oraz bezprecedensowym kryzysem ekologicznym.

Fundamentalnym punktem wyjścia było wydalenie powołania franciszkańskiego: cielesne, konkretne, poruszające spotkanie Franciszka z trędowatym oraz jego życie z wykluczonymi. Jest ono paradygmatem każdej autentycznej relacji i dialogu, ponieważ oznacza zgodę na przemianę poprzez spotkanie z drugim, zwłaszcza z wykluczonym.

Minister generalny przypomniał, że w duchowości Franciszka dialog jest przede wszystkim działaniem trynitarnym: Ojca, który w doskonałej Trójcy i prostej Jedności żyje, króluje i jest uwielbiony (FF 233); Ojca, który całkowicie daje się w Synu, i Syna, który odpowiada w miłości Ducha. Jeśli sam Bóg jest dialogiem, to dialog nie jest jedynie strategią pastoralną ani metodą komunikacji, lecz uczestnictwem w samym życiu Boga. Z tej perspektywy ekumenizm staje się wyrazem działania trynitarnego, które kształtuje Kościół.

Podkreślono również, że ubóstwo jest warunkiem możliwości autentycznego dialogu. Franciszek uosobił ewangeliczną logikę mniejszości i ubóstwa jako styl dialogu: ubóstwo chrześcijańskie „minoritas” polega na wyrzeczeniu się wszelkiej

pretensji do dominacji – również wobec prawdy – i na dialogowaniu z nią jako żebrak. Postrzegana nie jako macocha, która zabija, lecz jako matka, która daje życie.

Wybór Franciszka, by żyć *inter minores*, między najmniejszymi, jest w swej istocie wyborem eklezjologicznym i eschatologicznym. Być mniejszym oznacza wyrzec się każdej formy dominacji i przyjąć perspektywę „ostatnich” jako klucz interpretacji rzeczywistości. Jest to perspektywa głęboko przeniknięta nadzieją, bo odwraca logikę świata: to nie potężni tworzą historię, lecz mali, ubodzy, wykluczeni. Królestwo Boże zwiastowane jest na peryferiach świata.

Br. Massimo Fusarelli zakończył, wskazując kilka obiecujących dróg dla ekumenizmu inspirowanego św. Franciszkiem: mniejszość jako metoda ekumeniczna, przeciwko roszczeniom wyższości i obrony skostniałych form, które ob-

ciążały dialog między Kościołami; braterstwo powszechne jako horyzont, antropologiczna i etyczna podstawa dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego; pierwszeństwo konkretnego gestu, ponad słowami, jako wymowna droga wspólnego świadectwa w miłości prowadzącej ku komunii; wspólna modlitwa jako uprzywilejowany moment dla różnych Kościołów chrześcijańskich, antycypujący pełną jedność, której wciąż szukamy w historii; formacja i innowacja teologiczna, zdolne podtrzymać żywą tradycję (*paradosis*) kerygmatu.

Osiem wieków po swoim odejściu Franciszek z Asyżu nadal przemawia do Kościoła i świata swoją prorocką wizją braterstwa, dialogu i nadziei. Jego życie nie jest przykładem do wspomnienia z nostalgią, lecz wezwaniem do przyjęcia w teraźniejszości.

Uroczysta Akademia ku czci

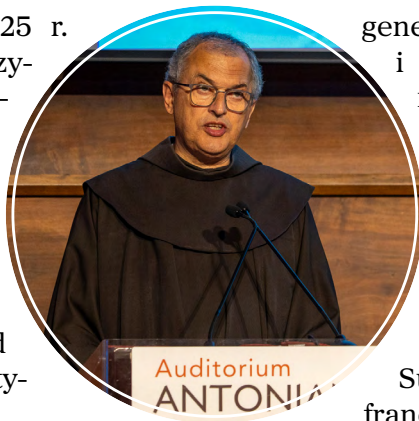
br. Jana Dunsza Szkota 2025

Auditorium Antonianum, 10 listopada 2025

WWW.OFM.ORG

W poniedziałek 10 listopada 2025 r. w Auditorium Antonianum w Rzymie odbył się tradycyjna uroczystość akademicka ku czci br. Jana Dunsza Szkota, zorganizowana przez Papieski Uniwersytet Antonianum we współpracy z Komisją Szkotystyczną oraz Włoskim Centrum Szkotyizmu (CIS). Spotkanie poprowadził br. Witold Salamon, członek Komisji Szkotystycznej.

Po słowach powitania Rektora Papieskiego Uniwersytetu Antonianum, br. Agustína Hernández Vidalesa, głos zabrała prof. Paola Anna Maria Muller z Uniwersytetu Katolickiego Sacro Cuore.

Po krótkiej przerwie br. Josip Percan, Przewodniczący Komisji Szkotystycznej, przedstawił swoje coroczne sprawozdanie. Następnie prof. Luca Parisoli z Uniwersytetu Kalabrii i Dyrektor naukowy Włoskiego Centrum Szkotyizmu wygłosił wykład pt. „*Ad mentem Scoti dziś*”.

Wydarzenie zakończyło się wystąpieniem i pozdrowieniami br. Massima Fusarellego, Ministra

generalnego Zakonu Braci Mniejszych i Wielkiego Kanclerza PUA, który mówił o br. Janie Dunsie Szkocie w kontekście 800 - lecia Paschy św. Franciszka z Asyżu oraz o głębokiej więzi łączącej Biedaczną z jego wielkim uczniem i interpretatorem.

Minister podkreślił, że „Doktor Subtelny” nie jest jedynie teologiem franciszkańskim, lecz autentycznym interpretatorem i tym który rozwija charyzmat Franciszka; przykładem jest osiem modlitw w *De primo Principio*, które towarzyszą refleksji filozoficznej w czterech częściach traktatu i nawiązują do „Pochwał Najwyższemu” Franciszka „mimo całkowitej różnicy stylu między nieuczonym Biedaczną a uczonym teologiem szkockim”. Wszystko to ukazuje – jak podkreślił Wielki Kanclerz – zbieżność między nimi, zakorzenioną w ich wspólnej postawie kontemplacyjnej.

W swoim wystąpieniu Minister generalny wielokrotnie odwoływał się do Akt Konferencji z okazji 700-lecia śmierci Jana Dunsza Szkota (pod redakcją prof. Alessandro Ghisalbertiego i prof. Ernesta

Dezzy OFM), podkreślając relację wiary i rozumu przeżywaną w modlitwie.

Nawiązując do zbliżającego się 800 - lecia Paschy św. Franciszka, Minister podkreślił, że Szkot „rozwinął teologicznie chrystocentryczną intuicję Biedaczyny [...]. Ten szkocki chrystocentryzm nie jest jedynie abstrakcyjną tezą teologiczną, ale wizją, która oświetla sens naszego franciszkańskiego powołania: naśladować Chrystusa ubogiego i ukrzyżowanego nie po to, by naprawić skutki grzechu, lecz dlatego, że On jest pierwotnym i ostatecznym sensem całego stworzenia”. Br. Massimo wskazał również na wagę studium jako służby: „Doktor Subtelny przypomina nam, że pogłębiona refleksja

intelektualna nie jest alternatywą dla życia duchowego, ale jego autentyczną służbą”, która zobowiązuje wszystkich braci mniejszych, zwłaszcza związanych z PUA, do „łączenia rygoru studiów z pasją dla Ewangelii, badań intelektualnych z wiernością charyzmatowi, służby prawdzie z miłością do ubogich”.

„Wam wszystkim – wykładowcom, studentom, współpracownikom tego Uniwersytetu – życzę, aby przykład Dunsza Szkota nadal inspirował nas w pracy akademickiej, przypominając, że poszukiwanie prawdy, gdy jest autentyczne, zawsze staje się modlitwą i kontemplacją” – zakończył Minister generalny.

Spotkanie UFME w Polsce

Kalwaria Zebrzydowska, 27–31 października 2025

WWW.OFM.ORG

zycję udziału młodzieży i młodych braci w Kapitulie Namiotów (GO! Franciscan Youth Meeting) w Asyżu w sierpniu 2026 roku. Omówiono również zagadnienia związane z tożsamością i braterstwem braci zakonnych oraz towarzyszeniem młodym braciom w drodze do złożenia profesji wieczystej. Podczas popołudniowej sesji uczestnicy wysłuchali świadectwa osoby świeckiej, żyjącej charyzmatem franciszkańskim i związanej z jedną z franciszkańskich wspólnot w Polsce.

W Sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej (Prowincja Niepokalanego Poczęcia NMP w Polsce) odbyło się spotkanie Unii Braci Mniejszych Europy (UFME) z udziałem Definitorów generalnych dla Europy oraz Ministrów prowincjalnych z Europy. Minister generalny Zakonu, br. Massimo Fusarelli, przesłał swoje przesłanie, odczytane przez Definiora generalnego, br. Konrada Cholewę.

Dni wypełnione wspólną modlitwą i Eucharystią sprzyjały refleksji i wymianie doświadczeń. W pierwszym dniu, Mszy

św. w bazylice przewodniczył br. Cesare Vaiani, Definitor generalny. Wystąpienia i rozmowy braci dotyczyły organizacji konferencji franciszkańskich w Europie w kontekście zmniejszającej się liczby zakonników, roli Plenarnej Rady Zakonu, Kapituły Namiotów oraz współpracy ze świeckimi, a także statutów UFME.

Następnego dnia, Mszy św. w języku angielskim przewodniczył br. Albert Schmucki, Definitor generalny. W imieniu Konferencji CEM br. Luca Di Pasquale przedstawił propo-

Po rozeznaniu dokonano wyboru nowego zarządu UFME w następującym składzie: br. Siniša Balajić (Chorwacja) – przewodniczący, br. Antonio Scabio (Włochy) – wiceprzewodniczący, br. Benedykt Svidersky (Ukraina) i br. Pius Berhida (Węgry) – konsultorzy.

W ostatnim dniu br. Konrad Cholewa przewodniczył Mszy św. w języku włoskim. Po zakończeniu obrad uczestnicy odwiedzili Zamek Królewski na Wawelu w Krakowie.

Kapituły

Kapituła Prowincji św. Franciszka Solano w Peru

Lima, 3–8 listopada 2025

WWW.OFM.ORG

W dniach 3–8 listopada 2025 r. Prowincja Misyjna św. Franciszka Solano w Peru celebrowała w Limie swoją Kapitułę prowincjalną, której przewodniczył Wizytator generalny, br. Mario Wilson Ramos Novoa.

W atmosferze modlitwy i braterstwa rozpoczęto kapitułę modlitwą do Ducha Świętego oraz wystawieniem Najświętszego Sakramentu, Po kilku dniach refleksji, dzielenia się, modlitwy, pracy w grupach i przedstawienia propozycji, bracia kapitułni dokonali wyboru:

- br. David Fernando Tello Labajos – minister prowincjalny,
- br. Jorge Jolbert Cajo Rodríguez – wikariusz prowincjalny,
- br. Mauro Alberto Vallejo Lagos, br. Jorge Alberto Horna Mendoza, br. Nelson David Chanta Romero oraz br. Enrique Francisco Díaz Estrada – definytorzy prowincjalni.

Otaczamy modlitwą braci obejmujących nową posługę w służbie braterstwu i Ludowi Bożemu!

Kapituły Namiotów

Kapituła Namiotów Rodziny Franciszkańskiej Boliwii

Sucre, 24–26 października 2025

WWW.OFM.ORG

W dniach 24–26 października w Sucre, w Boliwii, Rodzina Franciszkańska Boliwii celebrowała Kapitułę Namiotów, koncentrującą się na tematach 800-lecia „Pieśni stworzenia” oraz Roku Jubileuszowego. Proponowane motto brzmiało: „Z wszystkimi stworzeniami – pielgrzymi nadziei”.

Zgromadzenie liczyło 167 braci i sióstr z trzech Zakonów Rodziny Franciszkańskiej, w tym młodzież GiFra i dzieci z NiFra (Niños Franciscanos), a także kilku przyjaciół i współpracowników zaproszonych przez różne wspólnoty franciszkańskie z kraju (OFS). Dnia 24 października br. Walter Viviani OFM oraz br. Carmelo Galdós OFM przedstawili

„Pieśń stworzenia”. Dnia 25 października rano br. Antonio Reyes OFM^{Cap} omówił temat Roku Jubileuszowego.

Po południu 25 października odbyła się Pielgrzymka, która rozpoczęła się w kościele św. Anny na Górze Syjon (OFM), przeszła przez klasztor św. Klary (OSC) i parafię św. Franciszka Ojców Franciszkanów Konwentalnych (OFMConv), docierając do katedry, gdzie odbyło się uroczyste Wejście przez Drzwi Święte oraz celebrowano Eucharystię.

Podczas spotkań dzielono się pracą wykonywaną w Boliwii poprzez Centrum Franciszkańskie i

Franciszkański Ruch na rzecz Sprawiedliwości, Pokoju i Integralności Stworzenia.

Krajowy Minister Franciszkańskiego Zakonu Świeckich, Bernardo Rada OFS, przedstawił również wskazania i kryteria dla osób zainteresowanych, zwłaszcza tych w „Czwartym Zakonie”, aby mogli wejść i uczestniczyć w życiu charyzmatu franciszkańskiego.

Poranne i popołudniowe modlitwy, wraz z wystawieniem Najświętszego Sakramentu oraz refleksjami nad „Pieśnią stworzenia”, pozwoliły nam zrozumieć głębsze znaczenie modlitwy dla

św. Franciszka i dla nas – stawiając Najwyższego, Wszechmogącego i Dobrego Pana w centrum naszego życia, a także podkreślając wartość codziennej Eucharystii.

Przed zakończeniem spotkania w niedzielę 26 października dokonaliśmy oceny przeżytego doświadczenia i tego, co było naszym udziałem, wskazując elementy pozytywne i negatywne oraz przedstawiając sugestie na kolejną Kapitułę, która odbędzie się w Cochabamba w 2026 roku.

Br. Carmelo podziękował w sposób szczególny br. Rodrigo za jego stałą współpracę oraz całemu zespołowi (Matilde i Moira z GiFra Santa Chiara, Marieta OFS, Siostry Klaryski, s. Silvia FHM i s. Lucia), który od marca zbierał się, aby przygotować i organizować komisje dla tej Kapituły Namiotów.

Uroczysta, koncelebrowana Eucharystia oraz wspólny obiad z darami, uściskami i pozdrowieniami zachęcają nas do dalszego bycia Pielgrzymami Nadziei, prowadzonymi przez charyzmat franciszkańsko-klaryski.

Br. Carmelo Galdós, OFM

Animacja Zakonu

Spotkanie Komitetu Wykonawczego ds. Formacji i Studiów Zagrzeb – Trsat (Chorwacja), 4–7 listopada 2025

WWW.OFM.ORG

Spotkanie Komitetu Wykonawczego ds. Formacji i Studiów Zakonu Braci Mniejszych (OFM) odbyło się w Zagrzebiu i Trsatcie, w klasztorach Braci Mniejszych Prowincji Świętych Cyryla i Metodego. Zostało ono zwołane w celu omówienia aktualizacji związanych z rewizją dokumentu formacyjnego *Ratio Formationis Franciscanae* oraz dla kontynuacji prac nad wytycznymi dotyczącymi formacji w Zakonie, wynikającymi z Plenarnej Rady Zakonu (CPO 2025), Kapituły Namiotów oraz międzynarodowego spotkania Braci Zakonnych.

W spotkaniu uczestniczyli: br. Darko Tepert – Sekretarz generalny ds. Formacji i Studiów OFM; br. Sergio Mendoza Amaro (Meksyk); br. Fernando Ferrario (Argentyna); br. Sergiusz Bałdyga (Polska).

Podczas obrad Komitet rozpoczął również przygotowania materiałów na obchody 800-lecia Paschy św. Franciszka z Asyżu.

Coroczne zgromadzenie Franciszkańskiej Sieci na rzecz Migrantów obu Ameryk

Laudato si', mój Panie, za pielgrzymów nadziei!

WWW.OFM.ORG

W dniach 20–24 października 2025 r. Franciszkańska Sieć na rzecz Migrantów obu Ameryk (RFM) odbyła swoje coroczne zgromadzenie w Domu Modlitwy „Dolina Miłosierdzia” w Guadalajarze, w Meksyku, należącym do franciszkańskiej Prowincji OFM Świętych Franciszka i Jakuba. Minister prowincjalny, br. Ángel Gabino Gutiérrez, powitał uczestników przybyłych z dziewięciu krajów.

W trakcie spotkania wyrażono z niepokojem obawy wobec narastającej narracji antyimigracyjnej, szeroko wykorzystywanej przez populizmy polityczne. Zaprezentowane raporty ukazały również bezpośrednie konsekwencje polityki migracyjnej Stanów Zjednoczonych, która spowodowała znaczny spadek przepływu migrantów do tego kraju oraz nasiliła migracje wewnątrz państw Południa. Podkreślono także drastyczny wzrost liczby deportacji. W swoim wystąpieniu inauguracyjnym br. Ignacio Ceja, wikariusz generalny i gość specjalny zgromadzenia, przypomniał o zobowiązaniu podjętym przez Zakon Braci Mniejszych podczas ostatniej kapituły generalnej – tworzeniu i wzmacnianiu sieci franciszkańskich na rzecz migrantów i uchodźców na całym świecie. Stwierdził: „Nasze zaangażowanie na rzecz solidarności wobec migracji jest istotną częścią naszej franciszkańskiej misji ewangelizacyjnej.”

Do osiągnięć tego spotkania należą: zatwierdzenie Protokołu Ochrony, przyjęcie ogólnych kierunków działania na lata 2026–2027 oraz wybór nowego głównego koordynatora RFM – Rafaela Lary González, osoby świeckiej z Panamy – oraz czterech członków Komitetu Kierowniczego.

Jednym z ważnych momentów była wizytacja br. Francisco Gómeza Vargasa i br. Dennisa Tayo, odpowiedzialnych za Sekretariat Generalny ds. Misji i Ewangelizacji OFM, którzy wyrazili wdzięczność za pracę Rodziny Franciszkańskiej na rzecz migrantów oraz zachęcali do kontynuowania tej misji wpisanej w charyzmat franciszkański.

Wiadomości z regionów

Syria – powrót chrześcijan do Ghassanieh

Wydarzenie o wyjątkowym znaczeniu ludzkim, kościelnym i franciszkańskim

WWW.OFM.ORG

W sobotę, 8 listopada 2025 r., ogromny tłum zgromadził się w syryjskiej miejscowości Ghassanieh, w zachodniej Syrii, w dolinie Orontesu. Witął on – przy dźwiękach klaksonów i bębnow – łacińskiego biskupa Syrii, mons. Hannę Jalloufa OFM, grecko-prawosławnego biskupa Latakii, mons. Athanasiusa Faheda, oraz przewodniczącego Synodu Ewangelickiego Syrii i Libanu, pastora Ibrahima Nuseira. Towarzyszyło im również kilkunastu braci z Kustodii Ziemi Świętej, z różnych miejscowości – z Aleppo, Latakii i Damaszku. Wśród nich

był br. Firas Lutfi, ostatni brat, który pozostał we wsi i który doskonale pamięta zamordowanie o. François Mourada (23 czerwca 2013 r.) przez dżihadystów, ucieczkę chrześcijan – a wraz z nimi braci i siostr dominikanek różańcowych – oraz późniejsze bombardowania, które zniszczyły całą miejscowość.

W tym świetle łatwiej zrozumieć radość przepelniającą zgromadzonych w rocznicę powrotu do wioski. Pośród ruin pochód ekumeniczny prze-

chodził od kościoła do kościoła, aby błogosławić miejsca i wiernych, jakby chciano odpędzić zło i liczne profanacje dokonane tutaj w przeszłości. Modlitwa „Ojcze nasz” zabrzmiała z wielką żarliwością. – „Nie ma już Greków, Łacinników ani Protestanów; jesteśmy jednym ludem, cierpieliśmy ten sam ból” – mówi Gisèle, trzymając w ramionach najmłodsze dziecko.

Dźwięk bębnów narastał, gdy procesja zbliżała się do kościoła łacińskiego pw. św. Antoniego z Padwy oraz do klasztoru franciszkańskiego. Tony, niewiele ponad dwudziestoletni mężczyzna, z entuzjazmem mówi o franciszkanach: „To dzięki nim dziś możemy wrócić do domu.”

Rzeczywiście, br. Louai Bsharat i br. Khukaz Mesrob, proboszczowie sąsiednich wiosek Yacoubieh i Knayeh, od dnia wyzwolenia Syrii – 8 grudnia – nie szczędzili wysiłków aby wszystko wróciło do normy. Wspierani przez biskupa Jalloufa, wstawiali się u władz lokalnych i państwowych za wszystkimi chrześcijanami z okolicy. Chrześcijan pozbawiono tu domów i ziem. Ci, którzy pozostali, znosili upokorzenia, pozbawienie praw, a niektórzy – więzienie i tortury. W obliczu tak dramatycznej sytuacji Kustodia Ziemi Świętej postanowiła pozostać obecna w Yacoubieh i Knayeh: bracia byli jedynymi zakonnikami, którzy znosili te trudności razem ze swoimi braćmi chrześcijanami, służąc im jako kapłani, pielęgniarze, nauczyciele, prawnicy i w innych potrzebach. Wśród okrzyków radości wierni nie wahali się brać ich na ramiona w geście wdzięczności.

W zniszczonym kościele franciszkańskim, gdzie nie ma już krzyży, witraży ani ołtarza, biskup łaciński prowadzi modlitwę. Po „Ojcze nasz” i „Zdrowaś Maryjo” bracia zaśpiewali „Salve, Sancte Pater” – XIV-wieczny gregoriański hymn franciszkański – wzywając wstawiennictwa i pomocy św. Franciszka z Asyżu, proroka dialogu i pojednania. Zadanie jest ogromne, ale nowe pokolenie braci chce je podjąć.

Br. Elias Giorgios, syryjczyk, który jest bratem w formacji w Rzymie, ogląda niezliczone nagrania napływające na jego telefon. – „Ghassanieh to moja rodzinna miejscowość. To jak sen... nie mogę w to uwierzyć. Jestem bez słów, płacząc... Moja mama i moi bracia tam są. Przepelnia mnie ogromna radość, a zarazem świadomość ogromu zniszczeń... Ale wierzę w przyszłość; ludzie podczas lat wygnania bardzo umocnili więź z naszą ziemią i czekają na powrót swoich braci; ufają nam.”

Podczas gdy uroczystości trwały na schodach kościoła św. Antoniego z Padwy, wiele rodzin rozkładała dywany, śmiech dzieci rozbrzmiewał między ruinami. Przygotowywało się kawę i mate – i choć może się to wydawać niewiarygodne, dziś wszyscy wrócili do domu.

To jest „wydarzenie historyczne dla Kustodii Ziemi Świętej, wydarzenie o niezwykłej wadze ludzkiej i eklezjalnej” – pisze w liście do wszystkich swoich współbraci w Jerozolimie br. Francesco Ielpo, kustosz Ziemi Świętej.

Zamknięcie Roku Jubileuszowego - 500-lecie obecności franciszkanów w Michoacán Meksyk, Prowincja Świętych Piotra i Pawła

WWW.OFM.ORG

Dnia 29 października 2025 r. bracia z Franciszkańskiej Prowincji Świętych Piotra i Pawła w Michoacán w Meksyku zgromadzili się w El Pueblito, Querétaro, aby zakończyć Rok Jubileuszowy upamiętniający 500-lecie założenia Zakonu Franciszkańskiego w Michoacán i na zachodzie Meksyku. Uroczystość rozpoczęła się w parafii św. Franciszka Galilejczyka Godziną Świętą, prowadzoną przez ministra prowincjalnego.

Następnie odbyła się procesja do bazyliki Matki Bożej z El Pueblito w El Pueblito, Qu-

erétaro. Obecne były również Siostry Zakonu św. Klary, Siostry Zakonu Niepokalanego Pojęcia, bracia i siostry Franciszkańskiego Zakonu Świeckich oraz przedstawiciele władz państwowych. Eucharystii przewodniczył o. Enrique Gutiérrez OFM, minister prowincjalny, w towarzystwie o. Ignacio Ceja OFM, wikariusza generalnego Zakonu, oraz ministrów prowincjalnych z Konferencji Santa María de Guadalupe Ameryki Środkowej i Karaibów. Po zakończeniu uroczystości o. Ignacio Ceja odczytał wzruszające przesłanie skierowane przez

ministra generalnego, o. Massimo Fusarellego OFM, do wszystkich braci z Prowincji Michoacán. Następnie odbyło się braterskie spotkanie w ogrodzie klasztornym, gdzie wszyscy mogli skosztować tradycyjnych potraw z Michoacán i Querétaro w atmosferze świętowania z lokalną muzyką. W takim właśnie braterskim i radosnym klimacie zakończyliśmy celebrowanie tego Roku Łaski. Niech Pan pozwoli nam nadal wier-

nie żyć charyzmatem odziedziczonym po św. Franciszku, kontynuować trudne zadanie siania Ewangelii poprzez świadectwo naszego życia oraz odpowiadać z entuzjazmem i kreatywnością na wyzwania współczesnego świata. Niech żyje Franciszkańska Prowincja Świętych Piotra i Pawła w Michoacán, żyzna kolebka Kościoła w środkowym i zachodnim Meksyku!

Z kroniki prowincjalnej

XVI Franciszkańskie Spotkanie Młodych w Salvadorze „Franciszkanie nadziei, strażnicy stworzenia”

WWW.OFM.ORG

W niedzielę 26 października odbyło się XVI Franciszkańskie Spotkanie Młodych na terenie Multi-gimnasio Don Bosco w Soyapango, San Salvador, Salvador. Wzięła w nim udział młodzież ze wszystkich franciszkańskich wspólnot w kraju – ponad 1000 uczestników – pod hasłem „Franciszkanie nadziei, strażnicy stworzenia”.

Organizatorami byli bracia z parafii „Santa María de Guadalupe” w Soyapango wraz z braterską wspólnotą franciszkańską. Poranek przebiegał w radosnej atmosferze i obejmował celebrację Eucharystii pod przewodnictwem ministra prowincjalnego, o. Edgardo Manuela Pérez Tejeiry OFM, z Franciszkańskiej Prowincji „Nuestra Señora de Guadalupe” w Ameryce Środkowej i na Karaibach, któremu towarzyszyli bracia z regionu. Spotkanie obejmowało również momenty modlitwy, refleksji i braterskiego dzielenia się doświadczeniem braci z młodzieżą. Prezentowane treści dotyczyły obchodów 800-lecia powstania „Pieśni stworzenia” św. Franciszka z Asyżu oraz Roku Świętego Nadziei. Spotkanie to jest organizowane przez braci w Salvadorze już od 16 lat, z zamiarem zapoznania młodych ludzi z charyzmatem i duchowością św. Franciszka i św. Klary z Asyżu.

O. Daniel Coyoy, sekretarz prowincjalny

OFS

OFS – Krajowa Kapituła Wyborcza w Wielkiej Brytanii Hoddesdon, 31 października – 2 listopada 2025

WWW.OFM.ORG

Krajowa Kapituła Wyborcza Franciszkańskiego Zakonu Świeckich w Wielkiej Brytanii odbyła się w High Leigh Conference Centre w Hoddesdon (Herts) w dniach 31 października – 2 listopada 2025 r. Wybory były prowadzone przez Maurice’a Deven-

neya OFS, ministra krajowego Szwecji, reprezentującego ministra generalnego OFS, oraz przez o. Patricka Lonsdale’a OFM, delegata Konferencji Generalnych Asystentów Duchowych.

W Kapitułe uczestniczyli krajowi asystenci duchowi: o. Donal Walsh OFM i o. John Cavanagh OFM-Cap, 15 braci i sióstr kapitulnych oraz 5 obserwatorów. Po modlitwie która zainaugurowała kapitułę, prowadzona przez o. Johna, przewodniczący Kapituły poprosił wszystkich członków kapituły o powstanie i przedstawienie się.

Następnie wygłoszono prelekcję na temat: „Przewodzenie w duchu służby”, po której odbyła się dyskusja. Zaprezentowano również raport ministra krajowego, przeprowadzono głosowania, a uczestnicy określili priorytety dla przyszłej pracy krajowej braterskiej wspólnoty. Przed sesją wyborczą odwołano ustępującą Radę, aby mogła ustąpić miejsca nowej. Bracia i siostry

kapitulni ponownie wybrali Kathy Maskens OFS na ministra krajowego i radną międzynarodową. Po wyborze nowej Rady odbyła się jej „wprowadzenie” podczas Mszy Świętej, a następnie zakończenie Kapituły i rozesłanie uczestników.

VI Kongres OFS i GiFra Azji i Oceanii Kota Kinabalu (Malezja), 23–29 października 2025

WWW.OFM.ORG

Bracia i siostry OFS z Azji i Oceanii, po Kongresie przełożonym w 2020 roku z powodu pandemii Covid-19, wreszcie mieli radość spotkać się z powstającą wspólnotą w Malezji, aby świętować radość przynależności do Rodziny Franciszkańskiej. Kongres odbył się w Gaya Centre Hotel w mieście Kota Kinabalu, Sabah, w Malezji, w dniach 23–29 października 2025, z udziałem 72 braci i sióstr z Australii, Chin, Korei, Indii, Indonezji, Hongkongu, Malezji, Nowej Zelandii, Timoru Wschodniego, Tajwanu, Singapuru, Filipin i Wietnamu.

Kongres został oficjalnie otwarty celebracją Mszy Świętej, której przewodniczył arcybiskup archidiecezji Kota Kinabalu, mons. John Wong. W homilii przypomniał on uczestnikom temat Kongresu „Idźcie i odbudujcie mój Kościół”, zaznaczając, że ważne jest odwrócenie perspektywy, zaczy-

nając od „Kościola” rozumianego jako wspólnota wierzących potrzebująca ciągłego nawrócenia – poprzez „naprawę” samego siebie w duchu pokuty, a następnie „Idźcie” i dzielcie się tym, co otrzymaliście od Pana.

Po Mszy Świętej uczestnicy zrobili pamiątkowe zdjęcie grupowe. Następnie wystąpił minister generalny Tibor Kauser OFS, podkreślając ideę naprawy Kościoła: „Naprawiać życie braterskie w relacji do siebie i do innych, ale unikać naprawiania tego, co wcale nie jest zepsute”. Następnie mówił o „Roli animatora braterskiego OFS dla GiFra” oraz o „Poczuciu przynależności i odpowiedzialności w OFS i GiFra”.

W ciągu tygodnia zaprezentowano wiele tematów. O. Stefan Acatrinei OFMConv mówił o „Pieśni stworzenia”, natomiast o. Pedro Zitha OFM przed-

stawił zagadnienia: „Przywództwo w duchu służby; Asystencja duchowa i JPIC; Duchowość JPIC”. Następnego dnia Mark Aimazan, koordynator GiFra dla Azji-Oceanii i Afryki, wygłosił prelekcję o „Roli OFS, poczuciu przynależności i współodpowiedzialności w OFS i GiFra; działalności GiFra na Filipinach, w Wietnamie i na Tajwanie”, a także o „Rozwoju powołań i komunikacji; promocji powołań we wspólnotach krajowych”.

W ostatnim dniu, 29 października, odbyło się zamknięcie obrad, podczas którego uczestnicy wybrali Wietnam i Koreę Południową jako przyszłych gospodarzy Kongresu w 2028 roku. Następnie sprawowana była Msza Święta pod przewodnictwem mons. Nicholasa Stephena. Po niej nastąpiło pożegnanie i podziękowania od ministra generalnego Tibora Kausera OFS oraz wyjazd uczestników.

Pro Monialibus

Zgromadzenie Federacji Świętej Rodziny Klarysek Brazylii Canindé, 29 października – 1 listopada 2025

WWW.OFM.ORG

W dniach 29 października – 1 listopada 2025 Federacja Świętej Rodziny Sióstr Klarysek Brazylii zebrała się na Zgromadzeniu Zwyczajnym w klasztorze Najświętszego Sakramentu w Canindé (Ceará – CE), gdzie znajduje się drugie co do wielkości sanktuarium na świecie poświęcone św. Franciszkowi.

W tych dniach, pod przewodnictwem asystenta zakonnego, o. Fidência Vanboemmela OFM, oraz o. Fábio César Gomesa OFM, asystenta generalnego pro Monialibus, rozważano znaczenie i rolę Federacji dla życia monastycznego: „Jest to zbiór autonomicznych klasztorów, model zalecany przez Kościół od Soboru Watykańskiego II, aby umocnić komunę, solidarność i wzajemne wsparcie między wspólnotami kontemplacyjnymi”.

Najpierw o. Fidêncio zachęcił do refleksji nad rolą Zgromadzenia Federalnego, ustrukturyzowanego i uregulowanego statutami, które określają sposób funkcjonowania 17 autonomicznych klasztorów tworzących Federację, reprezentowanych przez 34 siostry – Matki i Delegatki każdego klasztoru. O. Fábio, wychodząc od pytania, które towarzyszyło św. Franciszkowi przez całe życie – „Panie, co chcesz, abym uczynił?” – zaprosił do refleksji nad odpowiedzią w świetle obecnej sytuacji naszych klasztorów znajdujących się w federacji.

Podzielił się także czterema słowami, które – przypadkowo – wszystkie zaczynają się od litery „c”: kontemplacja, charyzmat, komunia i współczucie. (np. w j. włoskim)

Umocnione i prowadzone przez Ducha Świętego, przez Ministra Generalnego naszego Zakonu, doszliśmy do momentu wyboru nowego zarządu Federacji na kolejne sześć lat. Wybrano: s. Isabelę de Santa Maria dos Anjos OSC (Klasztor Matki Bożej Opatrzności, Cascavel/PR) – Przełożoną Federalną, oraz radne: s. Francis Larę de Jesus Hóstia OSC (Klasztor św. Klary Trójcy Przenajświętszej, Brazlândia/DF), s. Marię Karolyne de Jesus Crucificado OSC (Klasztor św. Klary, Belo Horizonte/MG), s. Marię Francisca OSC (Klasztor San Damiano, Porto Alegre/RS), s. Marię Auxiliadorę do Pai Eterno OSC (Klasztor Fraternidade São Francisco de Assis, Mossoró/RN).

Na chwałę Chrystusa.

s. Isabela de Santa Maria dos Anjos OSC Przełożona Federalna

Życie w Zakonie

Zmarli Bracia

† 28 października: o. Demetrio Canale, Prow. VII Męczenników Kalabryjskich (Włochy); o. Luis Rodríguez García, Prow. Misyjna św. Antoniego (Boliwia)

† 27 października: o. Timoteo Gulay, Prow. św. Pedro Bautista (Filipiny)

† 22 października: o. Pietro Sorci, Prow. Najświętszego Imienia Jezus (Włochy)

Informacje nadesłane przez Sekretariat Generalny

Stolica Apostolska

O. Pedro Orlando Castro Castro OFM mianowany biskupem – wikariuszem apostolskim koadiutorem Wikariatu Apostolskiego San Ramón w Peru

WWW.OFM.ORG

Dnia 4 listopada Ojciec Święty, papież Leon XIV, mianował o. Pedro Orlando Castro Castro OFM, członka naszej Prowincji Dwunastu Apostołów w Peru,

biskupem – wikariuszem apostolskim koadiutorem Wikariatu Apostolskiego San Ramón w Peru.

O. Pedro urodził się 28 czerwca 1961 r. w Limie. Habit franciszkański przywdział 28 marca 1987 r., profesję uroczystą złożył 29 lipca 1993 r., a święcenia prezbiteratu przyjął 29 czerwca 1995 r.

Uzyskał doktorat z teologii na Wydziale Teologicznym w Limie, tytuł magistra nauk politycznych na Uniwersytecie Ricardo Palma

w Peru, a także licencjat z prawa kanonicznego na Papieskim Uniwersytecie Antonianum.

W trakcie swojej posługi w prowincji pełnił różne funkcje: proboszcza, gwardiana, wykładowcy, sekretarza prowincjalnego, definitora i wikariusza prowincjalnego.

Składamy naszemu bratu, J.E. mons. Pedro Orlando Castro Castro, najlepsze życzenia i zapewnienie o modlitwie dla jego nowej posługi na rzecz Ludu Bożego.

Subscribe

Write us

Web

Follow us

Newsletter

comgen@ofm.org

www.ofm.org

@ofmorg

@fratrumminorum

@ofm.org

flickr

Curia Generale dei Frati Minori
Via di S. Maria Mediatrix, 25
Roma, Italia

Dyrektor: Br. Byron A. Chamann Anléu OFM
Tłumacz: Br. Melchior Adamus OFM

OFM
Ordo Fratrum Minorum
© 2025 All rights reserved